

A vizsga 3 kérdésre való válaszból áll.

Minden diák kap I. egy fényel (megvilágítással) kapcsolatos kérdést, II. egy kamerahasználattal kapcsolatos kérdést, és III. egy vizuális koncepcióval kapcsolatos kérdést.

I. MEGVILÁGÍTÁS (Ecleraj)

1. A fény természete, szerkezete, spektruma, színhőmérséklete, mértékegységei. A megvilágítás kontrasztja. Irányított és szórt fény. Természetes és mesterséges fényforrások. Direkt és másodlagos fények. A filmben használatos fényforrások és megvilágítási segédfelszerelés.

(Natura și structura luminii, spectrul, temperatura de culoare, unități de măsură. Contrastul eclerajului. Lumină direcționată și lumina difuză. Surse artificiale și naturale de lumină. Lumini directe și secundare. Surse de lumină folosite în film și echipamentul adițional pt. ecleraj.)

2. A filmkép színének összetevői, a szín tulajdonságai, a fény színhőmérséklete, a fény színhőmérsékletének megváltoztatása. Színkeverés. Színkontraszt és a kép kontrasztja.

(Componentele coloristice ale imaginii de film, proprietățile culorii, temperatura de culoare a luminii, schimbarea temperaturii de culoare. Mixajul culorilor. Contrastul culorilor și contrastul imaginii.)

3. Exponometriai mértékegységek, az optimális expozíció meghatározása, high key és low key, fénymérés (beeső, visszavert, csillogás, a fény terjedésének a kamera optikai tengelyéhez viszonyított szöge függvényében, stb.) A 8 pólusú szürke skála és a 18%-os szürke tábla. Alulexponálás és túlexponálás.

(Unități de măsură exponometrice. Măsurarea luminii (lumină incidentă, reflectată, luminometre, sclipiri, în funcție de unghiul închis cu axa optică a obiectivului, etc.) Expunerea optimală. High key și low key. Scala de gradație gri, cu 8 poli și tabla gri de 18%. Subexpunere și supraexpunere.)

4. A kép kontrasztjának összetevői (a megvilágítás kontrasztja, az objektív tulajdonságai, a látószög befolyása, a fényérzékeny felület tulajdonságai, a filmezendő tárgy tulajdonságai, a környezet befolyása, stb.)

(Componentele contrastului imaginii (contrastul eclerajului, proprietățile obiectivului, influența unghiului obiectivului, proprietățile suprafeței fotosensibile, proprietățile suprafeței subiectului filmat, influențele anturajului, etc..))

5. Szűrők (fekete-fehér filmezés esetében, színes filmezés esetében, kamerára és fényforrásra: korrekciós, konverziós, kompenzáló, ND, polarizációs, lágyító, ködösítő, speciális, stb.)

(Filtre pe cine-cameră și pe surse de lumini. Filtre folosite în filmarea în alb-negru și în cazul imaginii color. Filtre de corecție, conversie, de compensare, filtre ND, de polarizare, soft, fog, speciale, etc.)

6. A világítás korszakai

(Estetica eclerajului în diferite perioade din istoria filmului.)

7. A nappal hatás külsőben és belsőben (stúdióban és természetes belsőben).

(Efectul de zi în exterior și în interior (în studio și în locație naturală).)

8. Éjszaka hatás külsőben és belsőben, amerikai éjszaka, magic hour, stb.

(Efectul de noapte în interior (studio și locație naturală), day for night, magic hour, etc.)

9. Külső és belső összekötése – megvilágítási problémák.

(Probleme de ecleraj în cazul legării interiorului cu exteriorul într-o singură scenă.)

10. Hajnal és alkony hatás (kora és késő).

(Efectul de zori și de amurg.)

II. A KAMERA MINT KIFEJEZŐESZKÖZ (Expresivitatea camerei)

1. Alapfogalmak: Beállítás (schnitt), felvétel, kép, jelenet, plán (képméret), az objektív látószöge (tér, mélység – egy kis optika-ismeret, nagylátószög, normál és teleobjektívek, mélységélesség, az objektív kiválasztása, a kamera távolsága az akció körétől). Az objektív perspektívája, a tér tömörítése, a perspektíva manipulálása, szelektív képélesség.

(Notiuni de bază: cadru, take, imagine, scenă, încadratură, tipul obiectivului (spațiu, adâncime – cunoștințe optice, obiectiv superangular, normal și teleobiectiv, alegerea

obiectivelor, distanța camerei de locul acțiunii). Perspectiva obiectivului, comasarea spațiului, manipularea perspectivei, șarful selectiv.)

2. A beállítás típusa: objektív szemszög, szubjektív szemszög, a kamera az egyik szereplőt képviseli – szubjektív kamera, a néző láthatóvá válik, nézőpont: szemszög (POV), ansnitt, senkinek sem a szemszöge, a mesélő szemszöge.

(Punctul de vedere al cinecamerei: punct de vedere obiectiv, punct de vedere subiectiv, camera reprezintă un personaj – cameră subiectivă, spectatorul devine vizibil. Punctul de vedere: POV, ce se întâmplă când nu este punctul de vedere a nici unui personaj, punctul de vedere al naratorului.)

3. A kompozíció (kompozíciós egyensúly, zárt és nyitott kompozíciók, a figyelem fókusza).

(Compoziția (echilibrul compozițional, compoziții închise și deschise, focusarea atenției)).

4. A kameramozgás: A kameramozgás fajtái (kétdimenziós – svenk, zoom, háromdimenziós, összetett kameramozgások, speciális kameramozgatók. A kameramozgás jellege: lekövető, átkötő, leíró, dinamikus). A kameramozgás funkciói: térábrázolás, belső vágás, ritmus és atmoszférateremtés, hangsúlyozás. Kameramozgás és nézőpont. Kameramozgás és vágás. A kameramozgás tempója. A kézikamera.

(Mișcări de cameră: ce mișcări de cameră există (mișcări de două dimensiuni: panoramare, zoom, de trei dimensiuni, mișcări de cameră compuse, modalități speciale de mișcare a camerei. Genul mișcărilor de cameră: de urmărire, de legare, de descriere, mișcări dinamice). Funcțiile mișcărilor de cameră: descrierea spațiului, montaj interior, ritm, crearea atmosferei, accentuare. Mișcări de cameră și punctul de vedere. Mișcări de cameră și montaj. Ritmul mișcării de cameră. Camera ținută în mână.)

5. Filmtér és filmirány: Folyamatos tér (akciótengely, nézésirány, mozgásirány, a statikus akciótengely, a dinamikus akciótengely, mikor áthágható az akciótengely?)

(Spațiu de film și direcții în spațiul de film. Spațiul continuu (axul, direcția privirii, axul static, axul dinamic, când putem trece axul?))

6. A plán és a többi kifejezőeszközzel való összefüggései (Plán és látószög, plán és nézőpont, plán és látószög, stb.)

(Încadratura și relația lui cu restul elementelor de exprimare cinematografică (încadratura și punctul de vedere, încadratura și tipul obiectivului, etc.))

7. Az objektív látószöge, és a többi kifejezőeszközzel való összefüggései (látószög és kameramozgás, látószög és képen belüli mozgás, látószög és plán, látószög és nézőpont, stb.).

(Tipul obiectivului și relația lui cu restul elementelor de exprimare cinematografică (cu mișcări de cameră, cu mișcări în interiorul imaginii, cu încadratura, cu punctul de vedere).)

8. A filmezés előkészítése. Operatőri próbák (tesztek). Az operatőr közreműködése a rendezővel, világosítóval, kameraasszisztenssel, scenográfussal, sminkessel, stb. A storyboard. Jelenetregztési sablonok (átlapozásos technika és master technika). Mit írunk a csapóra? Többkamerás felvételek.

(Pregătirea filmărilor. Teste făcute de operator. Relația de muncă dintre operator și restul echipei: regizor, luminiști, asistentul de cameră, scenograf, machioză, etc. Storyboardul. Modalități de înregistrare a scenei (tehnica cronologică și tehnica master). Ce scriem pe clachetă? Înregistrări cu mai multe camere.)

9. Képfarmátumok és filmes farmátumok. A képkocka vagy CCD mérete, a kép oldalarányai, a kép felbontása. Képi utómunka.

(Formate de imagine și formate de film. Mărimea imaginii de film sau a CCD-ului, formatul imaginii, rezoluție. Post producție de imagine.)

10. Speciális filmzések (Green box, chroma key, félig áteresztő tükör, víz alatti filmzés, pixiláció, stb.)

(Filmări speciale (green box, chroma key, oglindă semi-transparentă, înregistrări subacvatice, pixilație))

III. A VIZUÁLIS KONCEPCIÓ (Concepția vizuală)

1. Filmkép és festészet viszonya (Relații dintre estetica imaginii de film și pictură).

2. Filmidő: Folyamatos idő – időugrás, idősúrités, kulcsponugrásos vágás, hogyan jeleníti meg a film a múltat? Jövő idő. Mi a helyzet a feltételes móddal? A film lüktetése.

(Timpul în film: timp continuu, săritura în timp, compresarea timpului. Cum apare în film timpul trecut. Viitorul. Imaginația. Pulsarea filmului.)

3. Az arc filmzése (Filmarea portretului).

4. A táj filmezése (Filmarea peisajului).
5. A reklámfilmzés sajátosságai (Specifica filmării reclamelor).
6. Játékfilmes filmzési sajátosságok (Specifica realizării imaginii în filmele de ficțiune).
7. Dokumentumfilmes filmzési sajátosságok (Specifica realizării imaginii în filmele documentare).
8. A képi szimbólum fogalma, és megvalósítási példák (Simbolul vizual și exemple de realizare).
9. A film vizuális koncepciója. A képszerkezeti alkotóelemek strukturális összefüggései.
(Concepția vizuală a filmului. Relațiile structurale dintre mijloacele de exprimare vizuale.)
10. A film rejtett rendje. Konzekvencia.
(Ordinea ascunsă a filmului. Consecvența imaginilor.)

AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK:

Kézikönyv film és TV alkotóknak, Vagyóczky Tibor, HSC, 2009

Szabó Gábor: *Filmes könyv – hogyan kommunikál a film?* Ab Ovo kiadó, 2002

Blain Brown: *Cinematography – Theory and Practice* (Image making for Cinematographers, Directors, and Videographers), Focal Press, 2002

Blain Brown: *Motion Picture and Video Lighting* – second edition, Focal Press, 2007

Clifford Thyrlow: *Totul despre scurt metraj*, IBU Publishing, 2010

Verne Carlson, Sylvia E. Carlson: *Professional Lightind Handbook*, second edition, Focal Press, London

Mark Galer, Les Horvat: *Imaginea digitală*, Ad Libri 2004

Angela Dalle Vacche: *Cinema and Painting – how Art is used in Film*, 1997

Walter Murch: *Egyetlen szempillantás alatt – gondolatok a filmvágásról*, 2010

Kris Malkiewicz: *Film Lighting – Practice*, Hall Press 1986

Kris Malkiewicz: *Cinematography*, Fireside, 1989

Patrick Keating: *Hollywood Lighting from the Silent Era to Film Noir*, Columbia University Press, 2010

Lakatos Róbert: *Képi problémák a „Home made” filmezés területén*, MEDOK 2008/4 pag 67-71 + elektronikus formában a szak honlapján

Lakatos Róbert: *Hagyomány és újszerűség Sergej Paradzsanov filmjeinek képi szerkezetében*, MEDOK 2008/ 3, pag 51-63. + elektronikus formában a szak honlapján

Lakatos Róbert: *A kamera, mint kifejezőeszköz* – elektronikus formában a szak honlapján.

Szakkifejezések románul:

Clacheta – csapó, plonjeu – magas kameraállás, contraplonjeu – alacsony kameraállás, contrejour – ellenfény, câmp adanc – nagy mélységélesség, focus neclar – unsharp, formatul imaginii (standard, Cinemascope, etc) – oldalarány, Gel – a CTB és CTO fóliák, lavalierie – csipik, mizanscena, noapte americană, panoramare, panoramare verticala, obturator – a szektor, prospectie – helyszínelés, storyboard, subexpunere, supraexpunere, sursa principală – főfény, trans-trav.